

CYKL | ANALIZA FILMU
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PONADGIMNAZJALNA
PRZEDMIOT | WIEDZA O KULTURZE

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Maciek Dowgiel

FILM | „CONTROL”

„Control”, USA, Japonia, Wielka Brytania, Australia 2007, 121 min

reżyseria: Anton Corbijn

scenariusz: Matt Greenhalgh

zdjęcia: Martin Ruhe

muzyka: New Order

obsada: Sam Riley, Samantha Morton, Alexandra Maria Lara, Joe Anderson, James Anthony Pearson, Harry Treadaway, Craig Parkinson, Toby Kebbell

MIĘDZY FILMEM A TELEDYSKIEM. MUZYCY W FILMIE, FILM O MUZYKACH

Temat lekcji

Między filmem a teledyskiem. Muzycy w filmie, film o muzykach.

Czas trwania lekcji

45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- doskonali umiejętność analizy i interpretacji dzieła filmowego i teledysku;
- doskonali umiejętność czytania ze zrozumieniem;
- wymienia cechy charakterystyczne teledysku;
- ćwiczy kreatywne opowiadanie historii;
- postrzega teledysk jako autonomiczny tekst kultury.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- burza mózgów
- opowiadanie kreatywne
- praca z tekstem
- praca z klasą

- praca indywidualna

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Control”
- komputer z dostępem do Internetu
- projektor
- karta pracy
- nożyczki
- tablica i kreda
- załącznik

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Control”.

1. Na wcześniejszej lekcji nauczyciel rozdaje uczniom karty z definicją teledysku, opracowaną przez Eugeniusza Wilka w „Encyklopedii kina” (załącznik), wcześniej dzieląc klasę na trzy grupy. Prosi, aby wszyscy uczniowie zapoznali się z definicją, postarali się ją zrozumieć, a ewentualne niezrozumiałe określenia sprawdzili w odpowiednim słowniku lub we wiarygodnym źródle internetowym. Następnie każda z grup ma za zadanie wybrać i przedstawić na zajęciach jedną z form teledysku. Grupa 1 — teledysk romantyczny; grupa 2 — teledysk modernistyczny; grupa 3 — teledysk postmodernistyczny. Przynależność do grup może być losowa lub może odpowiadać preferencjom estetycznym poszczególnych członków klasowej społeczności. Linki do teledysków (na popularnych portalach np. YouTube, Vimeo lub innych) uczniowie powinni zapisać, aby później móc zaprezentować je i omówić na forum klasy.
2. Nauczyciel prosi, aby uczniowie wyszukali w wiarygodnych źródłach internetowych informacje na temat Iana Curtisa, wokalisty zespołu Joy Division.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Nauczyciel podaje temat lekcji, a następnie zadaje pytanie otwierające dotyczące obejrzanego filmu: Jakie emocje wzbudził w Was „Control”? W dalszej części dyskusji warto pokusić się o próbę charakterystyki głównego bohatera. Mogą się do tego przydać pytania pomocnicze. Z jakiej rodziny pochodził? Jakie były jego pasje? Jakie było jego nastawienie do życia? Czego pragnął? Czym była dla niego miłość? W jakich czasach żył? Czym charakteryzował się gatunek muzyczny post punk i związana z nim subkultura? W odpowiedziach uczniowie powinni opierać się na filmowej biografii lidera zespołu Joy Division oraz na informacjach znalezionych w Internecie. Podczas dyskusji należy nadać szczególną wagę zagadnieniom dotyczącym informacji o nastroju i emocjach pojawiających się w filmie.

Realizacja tematu

Nauczyciel prosi uczniów, aby własnymi słowami opowiedzieli, o czym jest teledysk (m.in. na podstawie załącznika przekazanego im do zapoznania się w ramach wcześniejszej pracy domowej). Uczniowie w punktach zapisują na tablicy najważniejsze cechy charakterystyczne teledysku.

Prowadzący prosi o odtworzenie przygotowanych przykładów teledysków i omówienie przez przedstawicieli grup; ewentualnie dodaje własne uwagi i spostrzeżenia. Po zakończeniu prezentacji nauczyciel prosi, aby uczniowie zastanowili się nad tym, jak obraz filmowy w teledysku koresponduje z treścią piosenek. Podczas rozmowy należy przywiązać szczególną wagę do sposobów wzmacniania emocjonalnego odbioru muzyki poprzez odpowiednio dostosowany obraz. Dyskusję rozwinie także wątek dotyczący estetycznego dostosowania obrazu do: wykonawcy, gatunku muzycznego i treści piosenki.

Prowadzący dzieli klasę na 3-4 grupy. Każda z grup otrzymuje kartę pracy z ikonami. Uczniowie rozcinają obrazki wzdłuż linii. Zadaniem uczniów jest ułożenie z nich historii możliwej do ukazania w teledysku. Każda z grup przygotowuje historię przystającą ideowo i estetycznie (oraz spójną fabularnie) do konkretnego gatunku muzycznego: grupa 1 — punk rock, grupa 2 — disco polo, grupa 3 — hip-hop, grupa 4 — poezja śpiewana. W każdym z teledysków muszą pojawić się wszystkie elementy symbolizowane przez ikony na kartach. Po wykonaniu zadania przedstawiciel grupy prezentuje przygotowaną historię na forum całej klasy. Dla utrudnienia można wprowadzić warunek czasowy, np. każda historia powinna być opowiedziana w czasie nie dłuższym niż 3 minuty.

Podsumowanie tematu

W ramach podsumowania lekcji prowadzący komentuje teledyski przedstawione podczas prezentacji, zwracając uwagę na adekwatność gatunkową oraz na emocjonalny wymiar historii. Wspólnie z klasą próbuje zakwalifikować przedstawione pomysły do jednej z kategorii zaproponowanej przez Eugeniusza Wilka (załącznik - romantyczne, modernistyczne, postmodernistyczne).

Na koniec zajęć nauczyciel podaje zainteresowanym uczniom bibliografię przydatną podczas pisania scenariuszy, np. T. Lanier, C. Nichols, *Filmowanie. Podręcznik dla młodych*, Warszawa 2010; L. Aronson, *Scenariusz na miarę XXI wieku*, Warszawa 2014; R.U. Russin, *Jak napisać scenariusz filmowy*, Warszawa 2012.

Praca domowa

Przygotuj zarys scenariusza teledysku do Twojej ulubionej piosenki. Postaraj się, aby uwzględnić w nim nastrój utworu, estetykę stylu muzycznego (być może związanego z daną subkulturą) oraz charakter i publiczny wizerunek wykonawców. Możesz przygotować go w formie opisowej lub storyboardu.

ZAŁĄCZNIK

TELEDYSK - krótki, kilkuminutowy utwór telewizyjny, zrealizowany w oparciu o zróżnicowane technologie (taśma filmowa, zapis elektroniczny, symulacja komputerowa) i prezentujący utwór muzyczny. Teledyski nadawane są przede wszystkim na kanałach muzycznych (MTV, VIVA itp.). Traktowane od początku jako nowe formy łączenia muzyki z obrazem, nawiązujące do tradycji awangardy filmowej i osiągnięć *videoartu*, stymulują — wg wielu badaczy — nowe sposoby odbioru i uczestnictwa. Polegają one głównie na dozowaniu przyjemności płynących z atrakcyjnie ukształtowanej warstwy wizualnej. Przesądzają o tym bogate i zróżnicowane środki, opierające się na odniesieniach intertekstualnych i intermedialnych oraz szybki montaż. Przekazy te są swoistą grą elementów znaczących i wywołują u widzów efekt decentracji (nieciągłości), odwołując się często do praktyki wizji sennych.

Ann E. Kaplan dzieli teledyski na:

1. romantyczne (preferują schematy narracyjne i przedstawieniowe oparte na stereotypowym przedstawieniu roli kobiet i mężczyzn — tematem jest zwykle niespełniona miłość; zranione uczucia),
2. modernistyczne (ukazują przede wszystkim konflikt, odrzucenie, wyobcowanie i tym samym zawierają silne akcenty krytyczne wobec społeczeństwa),
3. postmodernistyczne (często odwołują się do zasad pastiszu i zawierają elementy nihilizmu, anarchii i destrukcji).

Należy dostrzec również werbalny aspekt produkcji i emisji teledysków, służący wypromowaniu płyt i wykonawców, będący istotnym ogniwem strategii reklamowych.

Eugeniusz Wilk, hasło: teledysk [w:] *Encyklopedia kina*, pod red. Tadeusza Lubelskiego, Kraków 2003.

KARTA PRACY

 <p>Created by Charut Is Industries from Noun Project</p>	 <p>Created by Andrew Cameron from Noun Project</p>	 <p>Created by Adrien Coquet from Noun Project</p>
 <p>Created by Adrien Coquet from Noun Project</p>	 <p>Created by Deepz from Noun Project</p>	 <p>Created by anblieu adalero from Noun Project</p>
 <p>Created by Oksana Letyshova from Noun Project</p>	 <p>Created by Ralf Schmitzer from Noun Project</p>	 <p>Created by Alex Muravov from Noun Project</p>
 <p>Created by Gan Khoun Lay from Noun Project</p>	 <p>Created by Oksana Letyshova from Noun Project</p>	 <p>Created by DevDrops from Noun Project</p>